

Závěr

Roky 2009 a 2010 přinesly s novým trestním zákoníkem i celou řadu situací, které je třeba v praxi denně řešit. Některé z nich se týkají i časové působnosti nového kodexu, tedy principů, které mají za to, že jsou stále konfrontovány dva rozsáhlé kodexy trestního práva, ačkoliv jeden z nich již není platný, ale díky své příznivosti pro pachatele trestných činů, spáchaných za jeho účinnosti, je stále „udržován při životě“.

Z pohledu teorie časové působnosti je zásadní vymezení doby spáchání trestného činu, která je s konečnou platností stanovena okamžikem, kdy pachatel jednal a nikoliv následkem, odpadly tak neshody, které se vykytovaly jak v teorii, tak v praxi.

Samostatnou otázkou roku 2009 pak byl přístup k tzv. „zanikajícím“ trestným činům, který ještě před počátkem účinnosti nového zákona znamenal od některých orgánů činných v trestním řízení snahu o specifický přístup k nim při snaze o respekt jak názoru zákonodárce o tom, že tyto činy by již neměly být trestné, tak zároveň i jeho jiného názoru, že po dobu legisvakance je stále nutno je stíhat.

I když si problematika stíhání "zanikajících" trestných činů nevysloužila tak velkou mediální pozornost jako například v případě hromadného propouštění vězňů drobných krádeží, přesto mám za to, že snaha o nalezení způsobů zrychlení, zefektivnění a především zkvalitnění justice je stálá a i vyřešení tohoto dílčího problému k ní může výrazně přispět.

Ve své práci jsem poukázal na problém, který u některých jednotlivců v rámci justice, kteří stíhání zanikajících trestných činů v legisvakanci lhůtě považují za nesmyslné, vyvolal snahu o poctivé a konformní řešení. Na jiných místech naopak daná situace nebyla považována za problematickou s poukazem na to, že pokud je ustanovení účinné, má se trestat. Pro tento názor samozřejmě existuje řádné zákonné zdůvodnění, ale nelze s ním z pohledu procesní ekonomiky a hospodárnosti trestního řízení a nakonec i z pohledu logického uvažování bez výhrady souhlasit.

Lze poukázat i na zamyšlení se některých soudců, se kterými jsem možnost komunikovat, nad celým systémem justice, kdy se na soudce kladou nároky především ohledně kvantity jejich

práce na úkor kvality (důkazem koneckonců může být i nastíněný přístup k řešení „zanikajících“ trestných činů). Toto je ovšem již téma na jinou práci.

Můj příspěvek byl mohl být do budoucna podnětem dalších diskuzí na toto téma, neboť ačkoliv v blízké budoucnosti s největší pravděpodobností nedojde k přijetí zcela nového kodexu trestního práva hmotného, lze i u nového trestního zákoníku do budoucna (bohužel) očekávat jeho četné novelizace (stejně tak zákonů, na které tento ve svých ustanoveních odkazuje), takže se může stát, že se objeví opět jednání, které již zákonodárce nepovažuje za trestné, ale u kterého běží legisvakantní lhůta¹.

Rozhodně si tak nemyslím, že rok 2009 byl na dlouhou dobu posledním, ve kterém orgány činné v trestním řízení musely této situaci čelit. Lze jen doufat, že do budoucna ji zohlední i zákonodárce.

S ostatními problémy nastíněnými v kapitole 15 se praxe, jak předpokládám, brzy vypořádá sama ustálenou judikatorní činností, nejlépe ze strany Nejvyššího soudu.

¹ Zde by bylo možno doporučit uplatnění zvláštního postupu dle ustanovení § 3 odst. 3 věta druhá zákona o Sbírce zákonů, tedy že vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem, lze výjimečně stanovit dřívější počátek účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení.